

GYULAI ERKEL FERENC GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM

HELYI TANTERV
VIZUÁLIS KULTÚRA
9-11. ÉVFOLYAM

2022

VIZUÁLIS KULTÚRA 9-11. ÉVFOLYAM

A szabályozás szerint a gimnázium **9–10. évfolyamán kötelező tantárgy a vizuális kultúra**. Míg **11. évfolyamon** a művészetre tervezett heti 1 óra megvalósulhat a dráma és színház, a vizuális kultúra, az ének-zene, valamint a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárggyal is. **A mi iskolánk a vizuális kultúrát választotta.**

A javasolt óraszámok mellé 9. és 10. évfolyamon 2 – 2 órát, 11. évfolyamon 4 órát a szabadon felhasználható órakeretként, helyi és aktuális események feldolgozására lehet felhasználni.

A vizuális nevelés legfontosabb célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában. Ez a cél a tanórai kereteken belül az alkotva befogadás elvét követve valósulhat meg a leghatékonyabban, azaz a tantárgy jellemző tulajdonsága, hogy **aktív tanulói tevékenységen** alapul.

A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét. A tantárgy kulcsszerepet játszik a tanulók érzelmi fejlesztésében, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk kialakításának fontos eszköze. Ennek eredményeként elérendő cél, hogy a tanulók büszkék legyenek a magyar kultúrára, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez.

További fontos cél, hogy a tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes vizuális kultúra legjelentősebb képzőművészeti és építészeti alkotásait, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt, váljanak nyitottá a régmúlt korok, illetve a XXI. század művészeti jelenségeinek befogadására.

A vizuális kultúra tantárgy tartalmát három részterület – a képzőművészet, a tárgy- és környezetkultúra, valamint a vizuális kommunikáció – képezi. A vizuális nevelés szempontjából a képzőművészet részterület az ábrázoló és kifejező szándékú, esetleg művészi élményt nyújtó képalkotással, illetve befogadással foglalkozik, a tárgy- és környezetkultúra részterület az ember tervezett tárgyi és épített környezetét jelenti, a vizuális kommunikáció pedig a képekben, gyakran kép és szöveg egységében megjelenő, eleve kommunikációs célú képalkotást tartalmazza. E részterületek tartalmi elemei különböző hangsúllyal, de minden iskolaszakaszban jelen vannak a tantervi követelményekben. A Nat alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkáját szolgálja.

Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotótevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képkészítési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világ vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.

9–10. ÉVFOLYAM

Ebben az iskolaszakaszban a vizuális kultúra tantárgy szokásos részterületeinek további fejlesztése mellett egyre nagyobb hangsúlyt kap a mérlegelő szemlélet és a problémamegoldó gondolkodás, valamint a szociális érzékenység további erősítése. A felnőtté válás ezen időszakában rendkívül fontos a reális önértékelés és az önismeret megerősítése, ami a tantárgyhoz kapcsolódó tudásterületek alkotó-befogadó folyamatain keresztül juthat érvényre. Ebben fontos szerepük van az egyéni feladatoknak éppúgy, mint a társadalmi együttműködést mintázó csoporttevékenységeknek. A fiatalok és a kortárs környezet médiahasználati szokásai szükségessé teszik a médiatudatosság elvének és gyakorlatának erősítését, vagyis a vizuális megfigyelés és értelmezés segítségével megvalósuló mérlegelő médiaértés kompetenciájának megszilárdítását. Ebből következtethető, hogy e korosztálynál **nem pusztán a kifejező képzőművészeti produktumok létrehozása a cél, hanem az is, hogy a tanulók képesek legyenek újszerű technikai eszközök használatával is tovább vinni a hagyományos képalkotási eljárások kialakult gyakorlatát, mint például a képi elemek elrendezésének alapvető eseteit**. A 9–10. évfolyamos tanulóktól elvárható komplex gondolkodás és látásmód lehetőséget nyújt a korábbi évfolyamokon megszerzett ismeretek és tapasztalatok rendszerezésére, a befogadó jellegű vizuális képességek fejlesztésére, ami tovább segíti a problémamegoldó gondolkodás és kreativitás fejlődését.

A témakörök óra kerete évfolyamonként:

témakör	9. évf.	10. évf.	11. évf.
9, 10, 11 /I. Korszak, stílus, műfaj	5	7	18
9, 10/II. Kortárs művészeti jelenségek – Művészi koncepció, személyes és társadalmi üzenet	4	6	
9, 10/III. A vizuális közlés hatásmechanizmusa – Vizuális információfeldolgozás	6	2	
10/IV. Digitális képkeltetés, közösségi média – Digitális tartalom-előállítás, személyesség	-	6	
9/IV, 10/V. Design, divat, identitás – Tervezett környezet, azonosulás	11	5	
9/V, 10/VI. Környezet és fenntarthatóság – Természeti és tervezett környezet egyensúlya	8	8	
11/II. A művészi közlés, mű és jelentése			6
11/III. Az épített, alakított környezet változásai			8
Szabadon felhasználható	2	2	4
Összesen:	36	36	36

9. ÉVFOLYAM

ÉVES ÓRASZÁM 36 ÓRA.

HETI ÓRASZÁM 1 ÓRA.

TÉMAKÖR: KORSZAK, STÍLUS, MŰFAJ

ÓRA KERET: 5 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- alkotó és befogadó tevékenységei során érti és komplex módon használja a vizuális nyelv eszközeit;
 - a vizuális megjelenések mintáinak önálló megfigyelése és felismerése által konstrukciókat alkot, e megfigyelések szempontjainak összekapcsolásával definiál és következtet, mindezt társaival együttműködve alkotótevékenységébe is beilleszti;
 - adott feladatmegoldás érdekében meglévő vizuális ismeretei között megfelelően szelektál, a további szakszerű információszerezés érdekében adekvátan keres;
 - az alkotótevékenység során szerzett tapasztalatait önálló feladatmegoldás során beépíti, és az eredményes feladatmegoldás érdekében szükség szerint továbbfejleszti;
 - alkotó feladatmegoldásai során az elraktározott, illetve a folyamatosan újraalkotott belső képeit, képzeletét szabadon párosítja a felkínált tartalmi elemek és látványok újrafogalmazásakor, amelyet indokolni is tud;
 - a vizuális megjelenések elemzése és értelmezése során a befogadó és az alkotó szerepkört egyaránt megismerve reflexióit szemléletesen és szakszerűen fogalmazza meg szövegesen és képi megjelenítéssel is;
 - a művészi hatás megértése és magyarázata érdekében összehasonlít és következtetéseket fogalmaz meg a különböző művészeti ágak kifejezési formáival kapcsolatban;

- adott és választott vizuális művészeti témában önállóan gyűjtött képi és szöveges információk felhasználásával részletesebb helyzetfeltáró, elemző, összehasonlító, projektmunkát végez;
- érti és megkülönbözteti a klasszikus és a modern művészet kultúrtörténeti összetevőit, közlésformáinak azonosságait és különbségeit;
- adott feladatnak megfelelően alkalmazza az analóg és a digitális prezentációs technikákat, illetve az ezekhez kapcsolható álló- és mozgóképi lehetőségeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Adott vagy választott – vizuális művészet által is feldolgozott – problémák, jelenségek (pl. személyes, környezeti, tudományos, társadalmi, művészeti) önálló feldolgozása és tudatos, vizuális jellegű bemutatása (pl. prezentáció, hagyományos tábló, táblaképpel kísért kiselőadás) a szakszerű kutatás lépéseinek érvényesítésével (pl. cél megfogalmazása, információgyűjtés, beleértve a felhasznált forrás megjelenítését, elemzés, szelektálás, lényegkiemelés). A probléma/téma megfelelő, hatásos bemutatása érdekében az optimális műfaj, stílus, kifejezési eszköz megválasztása, tervezett felhasználása, csoportmunkában is
- Meglévő művészettörténeti tudás felhasználásával és célirányos megfigyelések, elemzések alapján reflektív alkotások létrehozása (pl. grafika, fotó, film, festmény, fotósorozat, kollázs), adott történelmi korok, korszakok jellemző problémáinak, jelenségeinek (pl. szabadság, érték, szakralitás, humánus, szülő-gyermek viszony, bűn, identitás, szépség) változását tükröző vizuális művészeti megjelenések megértése és mások számára is érthető bemutatása érdekében, mindezt csoportmunkában is
- Egy választott művészettörténeti korszakra, stílusirányzatra (pl. gótika, reneszánsz, barokk, realizmus, századforduló izmusai, op-art, pop-art, land-art, hiperrealizmus) jellemző probléma (pl. valósághoz, transzcendenshez, társadalmi vagy tudományos változásokhoz való viszony) kapcsán önálló információgyűjtés, a probléma, téma önálló értelmezése a vizualitás lehetőségeit is felhasználva (pl. fotósorozattal, poszterrel, prezentációval), reflektálva napjaink kifejezési nyelvére

FOGALMAK

interaktív mű, parafrázis, művészi hatás

TÉMAKÖR: KORTÁRS MŰVÉSZETI JELENSÉGEK – MŰVÉSZI KONCEPCIÓ, SZEMÉLYES ÉS TÁRSADALMI ÜZENET

ÓRA KERET: 4 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a látható világ vizuális összefüggéseinek megfigyeléseit ok-okozati viszonyoknak megfelelően rendszerezi;
- alkotó és befogadó tevékenységei során érti és komplex módon használja a vizuális nyelv eszközeit;
- az alkotótevékenység során szerzett tapasztalatait önálló feladatmegoldás során beépíti, és az eredményes feladatmegoldás érdekében szükség szerint továbbfejleszti;
- alkotó feladatmegoldásai során az elraktározott, illetve a folyamatosan újraalkotott belső képeit, képzeiteit szabadon párosítja a felkínált tartalmi elemek és látványok újrafogalmazásakor, amelyet indokolni is tud;

- a vizuális megjelenések elemzése és értelmezése során a befogadó és az alkotó szerepkört egyaránt megismerve reflexióit szemléletesen és szakszerűen fogalmazza meg szövegesen és képi megjelenítéssel is;
- a művészi hatás megértése és magyarázata érdekében összehasonlít és következtetéseket fogalmaz meg a különböző művészeti ágak kifejezési formáival kapcsolatban;
- adott vagy választott kortárs művészeti üzenetet személyes viszonyulás alapján, a társadalmi reflexiók kiemelésével értelmez;
- képalkotás és tárgyformálás során autonóm módon felhasználja személyes tapasztalatait a hiteles kifejezési szándék érdekében a választott médiumnak megfelelően;
- saját munkáit bátran újraértelmezi és felhasználja további alkotótevékenység során;
- vizuális megjelenéseket, alkotásokat újraértelmez, áttervez és módosított kifejezési szándék vagy funkció érdekében újraalkot;
- adott feladatmegoldás érdekében ötleteiből rendszert alkot, a célok érdekében alkalmas kifejezési eszközöket és technikákat választ, az újszerű ötletek megvalósítása érdekében szabályokat újraalkot.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A személyes érdeklődésben jelenlevő, társadalom- vagy természettudományos ismeretek által megalapozott absztrakt fogalmak megjelenítése jelen korunk képalkotó lehetőségeivel
- A XX. századi magyar szobrászat jelentősebb alkotásainak (Szervátius Tibor, Schaar Erzsébet, Borsos Miklós, Vilt Tibor, Melocco Miklós és Kovács Margit munkái) megismerése anyaghasználat és kifejezés tekintetében. Összefüggések keresése a művészi kifejezés és anyaghasználat kapcsolatában
- Szabad kísérletezés elvont tartalmak megjelenítésére önállóan tervezett anyaghasználatból alkotott plasztikus mű létrehozásával

FOGALMAK

koncepció, önreflexió/társadalmi reflexió, posztmodern jelenségek, kísérleti művészet

TÉMAKÖR: A VIZUÁLIS KÖZLÉS HATÁSMECHANIZMUSA – VIZUÁLIS INFORMÁCIÓFELDOLGOZÁS

ÓRA KERET: 6 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a látható világ vizuális összefüggéseinek megfigyeléseit ok-okozati viszonyoknak megfelelően rendszerezi;
- alkotó és befogadó tevékenységei során érti és komplex módon használja a vizuális nyelv eszközeit;
- a vizuális megjelenések mintáinak önálló megfigyelése és felismerése által konstrukciókat alkot, e megfigyelések szempontjainak összekapcsolásával definiál és következtet, mindezt társaival együttműködve alkotótevékenységébe is beilleszti;
- adott feladatmegoldás érdekében meglévő vizuális ismeretei között megfelelően szelektál, a további szakszerű információszerzés érdekében adekvátan keres;
- adott és választott vizuális művészeti témában önállóan gyűjtött képi és szöveges információk felhasználásával részletesebb helyzetfeltáró, elemző, összehasonlító, projektmunkát végez;

- megfelelő érvekkel alátámasztva, mérlegelő szemlélettel viszonyul az őt körülvevő kulturális környezet vizuális értelmezéseinek mediális csatornáihoz, amit társaival is megvitát;
- különböző mediális produktumokat vizuális jelrendszer, kommunikációs szándék és hatáskeltés szempontjából eleméz, összehasonlít, és következtetéseit társaival is megvitátja;
- bemutatás, felhívás, történetmesélés érdekében térbeli és időbeli folyamatokat, történéseket, cselekményeket különböző eszközök segítségével rögzít;
- tervezési folyamat során a gondolkodás szemléltetése érdekében gondolatait mások számára is érthetően, szövegesen és képpel dokumentáltja;
- valós célokat szolgáló, saját kommunikációs helyzetnek megfelelő, képes és szöveges üzenetet felhasználó vizuális közlést hoz létre társaival együttműködésben is;
- szabadon választott témában társaival együtt ok-okozati összefüggéseken alapuló történetet alkot, amelynek részleteit vizuális eszközökkel is magyarázza, bemutatja;
- adott téma újszerű megjelenítéséhez illő technikai lehetőségeket kiválaszt és adott vizuális feladatmegoldás érdekében megfelelően felhasznál;
- technikai képnél és számítógépes környezetben felismeri a manipuláció lehetőségét, és érti a befolyásolás vizuális eszközeinek jelentőségét;
- egyéni munkáját hajlandó a közösségi alkotás érdekei alá rendelni, a hatékonyság érdekében az együttműködésre törekszik.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Példák alapján a filmnyelv eszközeinek (pl. képkivágás, kameraállás, kameramozgás, fény, hang, vágás/filmidő) elemző vizsgálata során önálló következtetések megfogalmazása és a tapasztalatok felhasználása adott cél (pl. elbeszélés, figyelemfelhívás, tájékoztatás, ismeretterjesztés), illetve adott cél továbbgondolása (pl. rövidfilmek készítése az eltérő szereplők szemszögéből, antireklám/antikampányfilm, álhírműsor, fiktív ismeretterjesztő filmkészítés), mozgóképi megjelenések létrehozása érdekében csoportmunkában
- Egyszerű animációs technikák (pl. tárgymozgatás, papírkivágás, homokba rajzolás) felhasználásával változatos célokat következetesen szolgáló mozgókép (pl. reklámfilm, zenei klip, adott vers inspirálta filmetűd) elkészítése csoportmunkában, és a produktum közös értelmezése, értékelése
- Példák alapján a mozgókép hatásmechanizmusának elemző vizsgálata különféle szempontok alapján (pl. hangulatkeltés, montázs, sztereotípiák, eredeti megoldások, célközönség elérése)
- A tapasztalati valóság és a médiában megjelenő reprezentált valóság összehasonlító vizsgálata és önálló bemutatása különböző mediális megjelenések esetében (pl. hírműsor/hírportál, tévéreklám, valóságshow, dokumentumfilm)

FOGALMAK

média, médium, technikai kép, filmnyelvi eszközök, montázs, sztereotípiák, célközönség/célcsoport, reprezentált valóság/virtuális valóság

TÉMAKÖR: DESIGN, DIVAT, IDENTITÁS – TERVEZETT KÖRNYEZET, AZONOSULÁS

ÓRA KERET: 11 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- a látható világ vizuális összefüggéseinek megfigyeléseit ok-okozati viszonyoknak megfelelően rendszerezi;
 - a vizuális megjelenések mintáinak önálló megfigyelése és felismerése által konstrukciókat alkot, e megfigyelések szempontjainak összekapcsolásával definiál és következtet, mindezt társaival együttműködve alkotótevékenységébe is beilleszti;
 - adott feladatmegoldás érdekében meglévő vizuális ismeretei között megfelelően szelektál, a további szakszerű információszerezés érdekében adekvátan keres;
 - új ötleteket is felhasznál képek, tárgyak, terek megjelenítésének, átalakításának, rekonstruálásának megvalósításánál síkbeli, térbeli és időbeli produktumok létrehozása esetében;
 - adott szempontok alapján érti és megkülönbözteti a történeti korok és a modern társadalmak tárgyi és épített környezetének legfontosabb jellemzőit;
 - tervezési folyamat során a gondolkodás szemléltetése érdekében gondolatait mások számára is érthetően, szövegesen és képpel dokumentálja;
 - képkalkítás és tárgyformálás során autonóm módon felhasználja személyes tapasztalatait a hiteles kifejezési szándék érdekében a választott médiumnak megfelelően;
 - saját munkáit bátran újraértelmezi és felhasználja további alkotótevékenység során;
 - adott feladatmegoldás érdekében ötleteiből rendszert alkot, a célok érdekében alkalmas kifejezési eszközöket és technikákat választ, az újszerű ötletek megvalósítása érdekében szabályokat újraalkot;
 - a leghatékonyabb megoldás megtalálása érdekében felméri a megoldási lehetőségeket és azok feltételeit, amelyek komplex mérlegelésével hoz döntést az adott feladatokban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az építészettörténet különböző korszakaiból (pl. ókor, romanika, gótika, reneszánsz, barokk, klasszicizmus, eklektika, szecesszió, modern, posztmodern, kortárs) választott példák összehasonlító vizsgálata, csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. funkció, szerkezet, építőanyag, térlefedés, tömeg, homlokzattagolás), a tapasztalatok különböző játékos vizuális megjelenítésével (pl. gyors szabadkézi rajz, alaprajz rekonstruálása, makett készítése)
- Az organikus építészet célkitűzéseinek és formanyelvének (Le Corbusier, Hundertwasser, Gaudi) megfigyelése után valós vagy fiktív gyárépület rajzának kreatív, funkcióváltoztató átalakítása rajzban
- Kós Károly, Makovecz Imre és Csete György munkásságának megismerése után közösségi tér és környezetének megtervezése organikus szemlélettel. A tervek alapján makett készítése szabadon választott anyag- és eszközhasználattal
- Személyes példák alapján az aktuális divatot és annak rövid távú változásait befolyásoló tényezők (pl. tárgyi környezet, fogyasztói szokások, társadalmi-gazdasági-kulturális háttér) elemző vizsgálata kreatív feladatokban (pl. stíluslap készítése, karakterteremtés adott szempontoknak megfelelően, fiktív brand tervezése adott cél érdekében) a saját identitás erősítése céljából
- A XIX-XX. századi magyar tárgykultúra egy-egy jellemző termékének, gyártójának (pl. Zsolnay épületkerámia, Hollóházi és Herendi porcelán, Csepel biciklik és motorkerékpárok, Ikarusz busz, Kandó mozdony, Ganz gépgyártás, Tisza cipő) megismerése és társakkal való megismertetése

prezentáció formájában. Az adott termék formatervezésében tetten érhető társadalmi vonatkozások, a forma és funkció viszonya, a termékek ikonikus jellegének, az e mögött álló okok, a kultúrkörben betöltött szerep bemutatása. A fentiekből választott témakör tárgyának értelmezése és alkotómunkában történő újrafogalmazása. A tervezett és létrehozott alkotásban saját korunk elvárásaira való reagálás

FOGALMAK

térszervezés, design, divat, identitás, brand, designgondolkodás

TÉMAKÖR: KÖRNYEZET ÉS FENNTARTHATÓSÁG – TERMÉSZETI ÉS TERVEZETT KÖRNYEZET EGYENSÚLYA

ÓRA KERET: 8 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a látható világ vizuális összefüggéseinek megfigyeléseit ok-okozati viszonyoknak megfelelően rendszerezi;
- a vizuális megjelenések mintáinak önálló megfigyelése és felismerése által konstrukciókat alkot, e megfigyelések szempontjainak összekapcsolásával definiál és következtet, mindezt társaival együttműködve alkotótevékenységébe is beilleszti;
- adott feladatmegoldás érdekében meglévő vizuális ismeretei között megfelelően szelektál, a további szakszerű információszerezés érdekében adekvátan keres;
- az alkotótevékenység során szerzett tapasztalatait önálló feladatmegoldás során beépíti, és az eredményes feladatmegoldás érdekében szükség szerint továbbfejleszti;
- új ötleteket is felhasznál képek, tárgyak, terek megjelenítésének, átalakításának, rekonstruálásának megvalósításánál síkbeli, térbeli és időbeli produktumok létrehozása esetében;
- a vizuális alkotás során befogadó és az alkotó szerepkört egyaránt megismerve reflexióit szemléletesen és szakszerűen fogalmazza meg szóvegesen és képi megjelenítéssel is;
- személyes élményei alapján elemzi a tárgy- és környezetkultúra, valamint a fogyasztói szokások mindennapi életre gyakorolt hatásait és veszélyeit, és ezeket társaival megvitatja;
- adott vagy választott célnak megfelelően, környezetátalakítás érdekében, társaival együttműködésben, környezetfelméréssel alátámasztva tervet készít, amelyet indokolni is tud;
- tervezési folyamat során a gondolkodás szemléltetése érdekében gondolatait mások számára is érthetően, szóvegesen és képpel dokumentálja;
- vizuális megjelenéseket, alkotásokat újraértelmez, áttervez, és módosított kifejezési szándék vagy funkció érdekében újraalkot;
- a leghatékonyabb megoldás megtalálása érdekében felméri a megoldási lehetőségeket és azok feltételeit, amelyek komplex mérlegelésével hoz döntést az adott feladatokban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Lokális vagy globális környezeti problémára (pl. természet, levegő, víz, fény, közlekedés, fogyasztói szemlélet, nagyvárosi lét, civilizációs fenyegetettség) reflektáló alkotás, produktum (pl. köztéri alkotás, akció, interaktív tér, esemény, szerkezet, közösségi médium kampány, installáció) tervének, makettjének létrehozása. A tervek megfelelő elkészítése érdekében a választott probléma

(pl. vízpcsékolás, ballagók lufieregetése, szemetes járda, buszmegálló-rongálás), helyszín (pl. település, köztér, parkoló, víztorony, iskola) és az ideális megjelenítés eszközeinek (pl. eseményművészet, reklám, látvány, hang, filmnyelvi eszközök) tanulmányozása, felmérése egyénileg és csoportmunkában

- A történeti korok és a modern társadalmak környezetalakítási jellemzőinek mérlegelő felhasználásával, esztétikai és funkcionális szempontok érvényesítésével saját, közvetlen környezetben megoldásra váró környezeti problémák (pl. kocogók, futók számára megfelelő hely, szemégyűjtés, -tárolás, csomagolóanyagok mennyiségének csökkentése) megoldásához tervek, koncepciók elkészítése, csoportmunkában is, a koncepció jól értelmezhető vizuális és szöveges bemutatásával
- A fenntarthatóság és környezettudatosság irányelveinek megfelelő ideális élettér (pl. lakás, kert, park, falu, város, iskola, úthálózat) természeti és épített, tárgyi környezetének harmóniájára, egyensúlyára fókuszáló tervezés (pl. környezetbe olvadó építészet, land art), a kortárs környezetalakítás jellemzőinek, a designgondolkodás problémamegoldásra ösztönző lehetőségeinek inspiratív felhasználásával, csoportmunkában is
- A műemlékvédelem korszerű irányelveinek megismerése. A lakóhelyen vagy annak környékén található, felújításra váró épületről prezentáció tartása az épületet konzerváló vagy funkcióváltó átépítéssel kapcsolatban.

FOGALMAK

fenntartható fejlődés, személyes/közösségi tér, ökológiai lábnyom, ergonómia, minimál tér

10. ÉVFOLYAM

ÉVES ÓRASZÁM 36 ÓRA.

HETI ÓRASZÁM 1 ÓRA.

TÉMAKÖR: KORSZAK, STÍLUS, MŰFAJ

ÓRA KERET: 7 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- alkotó és befogadó tevékenységei során érti és komplex módon használja a vizuális nyelv eszközeit;
 - a vizuális megjelenések mintáinak önálló megfigyelése és felismerése által konstrukciókat alkot, e megfigyelések szempontjainak összekapcsolásával definiál és következtet, mindezt társaival együttműködve alkotótevékenységébe is beilleszti;
 - adott feladatmegoldás érdekében meglévő vizuális ismeretei között megfelelően szelektál, a további szakszerű információszerzés érdekében adekvátan keres;
 - az alkotótevékenység során szerzett tapasztalatait önálló feladatmegoldás során beépíti, és az eredményes feladatmegoldás érdekében szükség szerint továbbfejleszti;
 - alkotó feladatmegoldásai során az elraktározott, illetve a folyamatosan újraalkotott belső képeit, képzeletét szabadon párosítja a felkínált tartalmi elemek és látványok újrafogalmazásakor, amelyet indokolni is tud;

- a vizuális megjelenések elemzése és értelmezése során a befogadó és az alkotó szerepkört egyaránt megismerve reflexióit szemléletesen és szakszerűen fogalmazza meg szövegesen és képi megjelenítéssel is;
- a művészi hatás megértése és magyarázata érdekében összehasonlítja és következtetéseket fogalmaz meg a különböző művészeti ágak kifejezési formáival kapcsolatban;
- adott és választott vizuális művészeti témában önállóan gyűjtött képi és szöveges információk felhasználásával részletesebb helyzetfeltáró, elemző, összehasonlító, projekt munkát végez;
- érti és megkülönbözteti a klasszikus és a modern művészet kultúrtörténeti összetevőit, közlésformáinak azonosságait és különbségeit;
- adott feladatnak megfelelően alkalmazza az analóg és a digitális prezentációs technikákat, illetve az ezekhez kapcsolható álló- és mozgóképi lehetőségeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Adott vagy választott – vizuális művészet által is feldolgozott – problémák, jelenségek (pl. személyes, környezeti, tudományos, társadalmi, művészeti) önálló feldolgozása és tudatos, vizuális jellegű bemutatása (pl. prezentáció, hagyományos tábló, táblaképpel kísért kiselőadás) a szakszerű kutatás lépéseinek érvényesítésével (pl. cél megfogalmazása, információgyűjtés, beleértve a felhasznált forrás megjelenítését, elemzés, szelektálás, lényegkiemelés). A probléma/téma megfelelő, hatásos bemutatása érdekében az optimális műfaj, stílus, kifejezési eszköz megválasztása, tervezett felhasználása, csoportmunkában is
- Meglévő művészettörténeti tudás felhasználásával és célirányos megfigyelések, elemzések alapján reflektív alkotások létrehozása (pl. grafika, fotó, film, festmény, fotósorozat, kollázs), adott történelmi korok, korszakok jellemző problémáinak, jelenségeinek (pl. szabadság, érték, szakralitás, humánus, szülő-gyermek viszony, bűn, identitás, szépség) változását tükröző vizuális művészeti megjelenések megértése és mások számára is érthető bemutatása érdekében, mindezt csoportmunkában is
- Egy választott művészettörténeti korszakra, stílusirányzatra (pl. gótika, reneszánsz, barokk, realizmus, századforduló izmusai, op-art, pop-art, land-art, hiperrealizmus) jellemző probléma (pl. valósághoz, transzcendenshez, társadalmi vagy tudományos változásokhoz való viszony) kapcsán önálló információgyűjtés, a probléma, téma önálló értelmezése a vizualitás lehetőségeit is felhasználva (pl. fotósorozattal, poszterrel, prezentációval), reflektálva napjaink kifejezési nyelvére

FOGALMAK

interaktív mű, parafrázis, művészi hatás

TÉMAKÖR: KORTÁRS MŰVÉSZETI JELENSÉGEK – MŰVÉSZI KONCEPCIÓ, SZEMÉLYES ÉS TÁRSADALMI ÜZENET

ÓRA KERET: 4 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a látható világ vizuális összefüggéseinek megfigyeléseit ok-okozati viszonyoknak megfelelően rendszerezi;
- alkotó és befogadó tevékenységei során érti és komplex módon használja a vizuális nyelv eszközeit;

- az alkotótevékenység során szerzett tapasztalatait önálló feladatmegoldás során beépíti, és az eredményes feladatmegoldás érdekében szükség szerint továbbfejleszti;
- alkotó feladatmegoldásai során az elraktározott, illetve a folyamatosan újraalkotott belső képeit, képzeteket szabadon párosítja a felkínált tartalmi elemek és látványok újrafogalmazásakor, amelyet indokolni is tud;
- a vizuális megjelenések elemzése és értelmezése során a befogadó és az alkotó szerepkört egyaránt megismerve reflexióit szemléletesen és szakszerűen fogalmazza meg szövegesen és képi megjelenítéssel is;
- a művészi hatás megértése és magyarázata érdekében összehasonlít és következtetéseket fogalmaz meg a különböző művészeti ágak kifejezési formáival kapcsolatban;
- adott vagy választott kortárs művészeti üzenetet személyes viszonyulás alapján, a társadalmi reflexiók kiemelésével értelmez;
- képalkotás és tárgyformálás során autonóm módon felhasználja személyes tapasztalatait a hiteles kifejezési szándék érdekében a választott médiumnak megfelelően;
- saját munkáit bátran újraértelmezi és felhasználja további alkotótevékenység során;
- vizuális megjelenéseket, alkotásokat újraértelmez, áttervez és módosított kifejezési szándék vagy funkció érdekében újraalkot;
- adott feladatmegoldás érdekében ötleteiből rendszert alkot, a célok érdekében alkalmas kifejezési eszközöket és technikákat választ, az újszerű ötletek megvalósítása érdekében szabályokat újraalkot.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A személyes érdeklődésben jelenlevő, társadalom- vagy természettudományos ismeretek által megalapozott absztrakt fogalmak megjelenítése jelen korunk képalkotó lehetőségeivel
- A XX. századi magyar szobrászat jelentősebb alkotásainak (Szervátius Tibor, Schaar Erzsébet, Borsos Miklós, Vilt Tibor, Melocco Miklós és Kovács Margit munkái) megismerése anyaghasználat és kifejezés tekintetében. Összefüggések keresése a művészi kifejezés és anyaghasználat kapcsolatában
- Szabad kísérletezés elvont tartalmak megjelenítésére önállóan tervezett anyaghasználattal alkotott plasztikus mű létrehozásával

FOGALMAK

koncepció, önreflexió/társadalmi reflexió, posztmodern jelenségek, kísérleti művészet

TÉMAKÖR: A VIZUÁLIS KÖZLÉS HATÁSMECHANIZMUSA – VIZUÁLIS INFORMÁCIÓFELDOLGOZÁS

ÓRA KERET:-6 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a látható világ vizuális összefüggéseinek megfigyeléseit ok-okozati viszonyoknak megfelelően rendszerezi;
- alkotó és befogadó tevékenységei során érti és komplex módon használja a vizuális nyelv eszközeit;
- a vizuális megjelenések mintáinak önálló megfigyelése és felismerése által konstrukciókat alkot, e megfigyelések szempontjainak összekapcsolásával definiál és következtet, mindezt társaival együttműködve alkotótevékenységébe is beilleszti;

- adott feladatmegoldás érdekében meglévő vizuális ismeretei között megfelelően szelektál, a további szakszerű információszerzés érdekében adekvátan keres;
- adott és választott vizuális művészeti témában önállóan gyűjtött képi és szöveges információk felhasználásával részletesebb helyzetfeltáró, elemző, összehasonlító, projektmunkát végez;
- megfelelő érvekkel alátámasztva, mérlegelő szemlélettel viszonyul az őt körülvevő kulturális környezet vizuális értelmezéseinek mediális csatornáihoz, amit társaival is megvitát;
- különböző mediális produktumokat vizuális jelrendszer, kommunikációs szándék és hatáskeltés szempontjából elemez, összehasonlít, és következtetéseit társaival is megvitátja;
- bemutatás, felhívás, történetmesélés érdekében térbeli és időbeli folyamatokat, történéseket, cselekményeket különböző eszközök segítségével rögzít;
- tervezési folyamat során a gondolkodás szemléltetése érdekében gondolatait mások számára is érthetően, szövegesen és képpel dokumentátja;
- valós célokat szolgáló, saját kommunikációs helyzetnek megfelelő, képes és szöveges üzenetet felhasználó vizuális közlést hoz létre társaival együttműködésben is;
- szabadon választott témában társaival együtt ok-okozati összefüggéseken alapuló történetet alkot, amelynek részleteit vizuális eszközökkel is magyarázza, bemutatja;
- adott téma újszerű megjelenítéséhez illő technikai lehetőségeket kiválaszt és adott vizuális feladatmegoldás érdekében megfelelően felhasznál;
- technikai képnél és számítógépes környezetben felismeri a manipuláció lehetőségét, és érti a befolyásolás vizuális eszközeinek jelentőségét;
- egyéni munkáját hajlandó a közösségi alkotás érdekei alá rendelni, a hatékonyság érdekében az együttműködésre törekszik.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Példák alapján a filmnyelv eszközeinek (pl. képkivágás, kameraállás, kameramozgás, fény, hang, vágás/filmidő) elemző vizsgálata során önálló következtetések megfogalmazása és a tapasztalatok felhasználása adott cél (pl. elbeszélés, figyelemfelhívás, tájékoztatás, ismeretterjesztés), illetve adott cél továbbgondolása (pl. rövidfilmek készítése az eltérő szereplők szemszögéből, antireklám/antikampányfilm, álhírműsor, fiktív ismeretterjesztő filmkészítés), mozgóképi megjelenések létrehozása érdekében csoportmunkában
- Egyszerű animációs technikák (pl. tárgymozgatás, papírkivágás, homokba rajzolás) felhasználásával változatos célokat következetesen szolgáló mozgókép (pl. reklámfilm, zenei klip, adott vers inspirálta filmetűd) elkészítése csoportmunkában, és a produktum közös értelmezése, értékelése
- Példák alapján a mozgókép hatásmechanizmusának elemző vizsgálata különféle szempontok alapján (pl. hangulatkeltés, montázs, sztereotípiák, eredeti megoldások, célközönség elérése)
- A tapasztalati valóság és a médiában megjelenő reprezentált valóság összehasonlító vizsgálata és önálló bemutatása különböző mediális megjelenések esetében (pl. hírműsor/hírportál, tévéreklám, valóságshow, dokumentumfilm)

FOGALMAK

média, médium, technikai kép, filmnyelvi eszközök, montázselv, sztereotípiák, célközönség/célcsoport, reprezentált valóság/virtuális valóság

TÉMAKÖR: DIGITÁLIS KÉPALKOTÁS, KÖZÖSSÉGI MÉDIA – DIGITÁLIS TARTALOM-ELŐÁLLÍTÁS, SZEMÉLYESSÉG

ÓRA KERET: 6 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkotó és befogadó tevékenységei során érti és komplex módon használja a vizuális nyelv eszközeit;
- adott feladatmegoldás érdekében meglévő vizuális ismeretei között megfelelően szelektál, a további szakszerű információszerezés érdekében adekvátan keres;
- megfelelő érvekkel alátámasztva, mérlegelő szemlélettel viszonyul az őt körülvevő kulturális környezet vizuális értelmezéseinek mediális csatornához, amit társaival is megvitát;
- vizuális jelrendszer, kommunikációs szándék és hatáskeltés szempontjából különböző mediális produktumokat elemez, összehasonlít, és következtetéseit társaival is megvitátja;
- adott feladatnak megfelelően alkalmazza az analóg és a digitális prezentációs technikákat, illetve az ezekhez kapcsolható álló- és mozgóképi lehetőségeket;
- saját munkáit bátran újraértelmezi és felhasználja további alkotótevékenység során;
- valós célokat szolgáló, saját kommunikációs helyzetnek megfelelő, képes és szöveges üzenetet felhasználó vizuális közlést hoz létre társaival együttműködésben is;
- technikai képnél és számítógépes környezetben felismeri a manipuláció lehetőségét, és érti a befolyásolás vizuális eszközeinek jelentőségét;
- egyéni munkáját hajlandó a közösségi alkotás érdekei alá rendelni, a hatékonyság érdekében az együttműködésre törekszik.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Többféle célt (pl. oktatás, szórakozás, információszolgáltatás, közösségépítés) szolgáló, választott online tartalom, megjelenés elemző vizsgálata a vizuális jellemzők leírása és elemzése céljából, egyénileg és csoportmunkában is
- Választott, személyes tartalmakat bemutató online megjelenések (pl. blog, vlog, személyes profil közösségi médiában) elemzése vizualitás és tartalomszervezés (pl. kép és szöveg aránya, menürendszer/címek és tartalmak megfelelése, színek kommunikációs funkciója, interaktivitás, hipertextualitás) szempontjából, és a tapasztalatok bemutatása és megvitatása egyénileg vagy csoportmunkában
- A sztárjelenség kulturális hátterének elemző vizsgálata példák alapján, a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. fiktív szuperhős bemutatása különböző vizuális eszközökkel, szelfikészítés különböző kifejezési szándék érdekében, youtuber-témák gyűjtése különböző szempontok szerint, vlog készítése szokatlan/abszurd témában), a személyes célok következetes alkalmazása érdekében (pl. profilkészítés, kreatív „instasztori” készítése)

FOGALMAK

újmédia, virtuális világ, közösségi média, társadalmi nyilvánosság

TÉMAKÖR: DESIGN, DIVAT, IDENTITÁS – TERVEZETT KÖRNYEZET, AZONOSULÁS

ÓRA KERET: 11 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- a látható világ vizuális összefüggéseinek megfigyeléseit ok-okozati viszonyoknak megfelelően rendszerezi;
 - a vizuális megjelenések mintáinak önálló megfigyelése és felismerése által konstrukciókat alkot, e megfigyelések szempontjainak összekapcsolásával definiál és következtet, mindezt társaival együttműködve alkotótevékenységébe is beilleszti;
 - adott feladatmegoldás érdekében meglévő vizuális ismeretei között megfelelően szelektál, a további szakszerű információszerzés érdekében adekvátan keres;
 - új ötleteket is felhasznál képek, tárgyak, terek megjelenítésének, átalakításának, rekonstruálásának megvalósításánál síkbeli, térbeli és időbeli produktumok létrehozása esetében;
 - adott szempontok alapján érti és megkülönbözteti a történeti korok és a modern társadalmak tárgyi és épített környezetének legfontosabb jellemzőit;
 - tervezési folyamat során a gondolkodás szemléltetése érdekében gondolatait mások számára is érthetően, szövegesen és képpel dokumentálja;
 - képzalkotás és tárgyformálás során autonóm módon felhasználja személyes tapasztalatait a hiteles kifejezési szándék érdekében a választott médiumnak megfelelően;
 - saját munkáit bátran újraértelmezi és felhasználja további alkotótevékenység során;
 - adott feladatmegoldás érdekében ötleteiből rendszert alkot, a célok érdekében alkalmas kifejezési eszközöket és technikákat választ, az újszerű ötletek megvalósítása érdekében szabályokat újraalkot;
 - a leghatékonyabb megoldás megtalálása érdekében felméri a megoldási lehetőségeket és azok feltételeit, amelyek komplex mérlegelésével hoz döntést az adott feladatokban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az építészettörténet különböző korszakaiból (pl. ókor, romanika, gótika, reneszánsz, barokk, klasszicizmus, eklektika, szecesszió, modern, posztmodern, kortárs) választott példák összehasonlító vizsgálata, csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. funkció, szerkezet, építőanyag, térlefedés, tömeg, homlokzattagolás), a tapasztalatok különböző játékos vizuális megjelenítésével (pl. gyors szabadkézi rajz, alaprajz rekonstruálása, makett készítése)
- Az organikus építészet célkitűzéseinek és formanyelvének (Le Corbusier, Hundertwasser, Gaudi) megfigyelése után valós vagy fiktív gyárépület rajzának kreatív, funkcióváltoztató átalakítása rajzban
- Kós Károly, Makovecz Imre és Csete György munkásságának megismerése után közösségi tér és környezetének megtervezése organikus szemlélettel. A tervek alapján makett készítése szabadon választott anyag- és eszközhasználattal
- Személyes példák alapján az aktuális divatot és annak rövid távú változásait befolyásoló tényezők (pl. tárgyi környezet, fogyasztói szokások, társadalmi-gazdasági-kulturális háttér) elemző vizsgálata kreatív feladatokban (pl. stíluslap készítése, karakterteremtés adott szempontoknak megfelelően, fiktív brand tervezése adott cél érdekében) a saját identitás erősítése céljából
- A XIX-XX. századi magyar tárgykultúra egy-egy jellemző termékének, gyártójának (pl. Zsolnay épületkerámia, Hollóházi és Herendi porcelán, Csepel biciklik és motorkerékpárok, Ikarusz busz,

Kandó mozdony, Ganz gépgyártás, Tisza cipő) megismerése és társakkal való megismertetése prezentáció formájában. Az adott termék formatervezésében tetten érhető társadalmi vonatkozások, a forma és funkció viszonya, a termékek ikonikus jellegének, az e mögött álló okok, a kultúrkörben betöltött szerep bemutatása. A fentiekből választott témakör tárgyának értelmezése és alkotómunkában történő újrafogalmazása. A tervezett és létrehozott alkotásban saját korunk elvárásaira való reagálás

FOGALMAK

térszervezés, design, divat, identitás, brand, designgondolkodás

TÉMAKÖR: KÖRNYEZET ÉS FENNTARTHATÓSÁG – TERMÉSZETI ÉS TERVEZETT KÖRNYEZET EGYENSÚLYA

ÓRA KERET: 8 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- -a látható világ vizuális összefüggéseinek megfigyeléseit ok-okozati viszonyoknak megfelelően rendszerezze;
- -a vizuális megjelenések mintáinak önálló megfigyelése és felismerése által konstrukciókat alkot, e megfigyelések szempontjainak összekapcsolásával definiál és következtet, mindezt társaival együttműködve alkotótevékenységébe is beilleszti;
- adott feladatmegoldás érdekében meglévő vizuális ismeretei között megfelelően szelektál, a további szakszerű információszerzés érdekében adekvátan keres;
- az alkotótevékenység során szerzett tapasztalatait önálló feladatmegoldás során beépíti, és az eredményes feladatmegoldás érdekében szükség szerint továbbfejleszti;
- új ötleteket is felhasznál képek, tárgyak, terek megjelenítésének, átalakításának, rekonstruálásának megvalósításánál síkbeli, térbeli és időbeli produktumok létrehozása esetében;
- a vizuális alkotás során befogadó és az alkotó szerepkört egyaránt megismerve reflexióit szemléletesen és szakszerűen fogalmazza meg szóvegesen és képi megjelenítéssel is;
- személyes élményei alapján elemzi a tárgy- és környezetkultúra, valamint a fogyasztói szokások mindennapi életre gyakorolt hatásait és veszélyeit, és ezeket társaival megvitatja;
- adott vagy választott célnak megfelelően, környezetátalakítás érdekében, társaival együttműködésben, környezetfelméréssel alátámasztva tervet készít, amelyet indokolni is tud;
- tervezési folyamat során a gondolkodás szemléltetése érdekében gondolatait mások számára is érthetően, szóvegesen és képpel dokumentálja;
- vizuális megjelenéseket, alkotásokat újraértelmez, áttervez, és módosított kifejezési szándék vagy funkció érdekében újraalkot;
- a leghatékonyabb megoldás megtalálása érdekében felméri a megoldási lehetőségeket és azok feltételeit, amelyek komplex mérlegelésével hoz döntést az adott feladatokban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Lokális vagy globális környezeti problémára (pl. természet, levegő, víz, fény, közlekedés, fogyasztói szemlélet, nagyvárosi lét, civilizációs fenyegetettség) reflektáló alkotás, produktum (pl. köztéri alkotás, akció, interaktív tér, esemény, szerkezet, közösségi médium kampány, installáció) tervének, makettjének létrehozása. A tervek megfelelő elkészítése érdekében a választott probléma (pl. vízpocsékolás, ballagók lufieregetése, szemetes járda, buszmegálló-rongálás), helyszín (pl. település, köztér, parkoló, víztorony, iskola) és az ideális megjelenítés eszközeinek (pl. eseményművészet, reklám, látvány, hang, filmnyelvi eszközök) tanulmányozása, felmérése egyénileg és csoportmunkában
- A történeti korok és a modern társadalmak környezetalakítási jellemzőinek mérlegelő felhasználásával, esztétikai és funkcionális szempontok érvényesítésével saját, közvetlen környezetben megoldásra váró környezeti problémák (pl. kocogók, futók számára megfelelő hely, szemégyűjtés, -tárolás, csomagolóanyagok mennyiségének csökkentése) megoldásához tervek, koncepciók elkészítése, csoportmunkában is, a koncepció jól értelmezhető vizuális és szöveges bemutatásával
- A fenntarthatóság és környezettudatosság irányelveinek megfelelő ideális élettér (pl. lakás, kert, park, falu, város, iskola, úthálózat) természeti és épített, tárgyi környezetének harmóniájára, egyensúlyára fókuszáló tervezés (pl. környezetbe olvadó építészet, land art), a kortárs környezetalakítás jellemzőinek, a designgondolkodás problémamegoldásra ösztönző lehetőségeinek inspiratív felhasználásával, csoportmunkában is

FOGALMAK

fenntartható fejlődés, személyes/közösségi tér, ökológiai lábnyom, ergonómia, minimál tér

11. ÉVFOLYAM

ÉVES ÓRASZÁM 36 ÓRA
HETI ÓRASZÁM 1 ÓRA

TÉMAKÖR: KORSZAK, STÍLUS, MŰFAJ
ÓRA KERET: 18 ÓRA

Előzetes tudás

A művészet stíluskorszakait reprezentáló legfontosabb művészeti alkotások, alkotók felismerése, és elhelyezése a megfelelő korban. A vizuális kifejezés eszközeinek felismerése és használata műelemzés során. A művészettörténet főbb korszakainak összegző, lényegkiemelő jellemzése.

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

A vizuális kifejezés eszközeinek pontos értelmezése különböző korokban. A legjelentősebb művészettörténeti stíluskorszakok és irányzatok témák illetve problémakörök rendszerezése és összegző ismerete. Esztétikai jellemzők megalapozott értékelése. Vizuális esztétikai jellegű értékítéletek megfogalmazása elemzésekben, illetve érvényre juttatása az alkotó feladatokban. A technikai képalkotás lehetőségeinek elemzése és képzőművészeti kapcsolódásainak megértése. Elemzési szempontok megfelelő érvényesítése.

ISMERETEK/FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK

- A 20.század művészettörténeti korszakainak műfajokra lebontott részletes összegzése, a legfontosabb stílust meghatározó jegyek pontos megkülönböztetésével.
- Vizuális művészeti műfajok összehasonlítása több szempontból (pl. műtípusok szerint: életkép a festészetben és a fotóművészetben, portré a szobrászatban és festészetben).

- A századforduló irányzatainak (pl. szecesszió, posztimpresszionizmus, impresszionizmus) és a 20. század legfontosabb avantgard irányzatainak (pl. kubizmus, expresszionizmus, dadaizmus, fauvizmus, futurizmus, szürrealizmus) részletes összegzése, a legfontosabb stílust meghatározó jegyek pontos megkülönböztetésével.
 - A 20. század második fele vizuális művészeti irányzatainak konstruktív, expresszív és konceptuális példáinak elemző vizsgálata.
 - A művészetben használt legfontosabb alkotói technikák (pl. egyedi és sokszorosított grafika, olaj vagy vizes alapú festmény) felismerése, a művészi kifejezésben betöltött szerepének elemzése.
- Újmediális művészeti jelenségek konkrét elemző vizsgálata.

KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK

Korszak, korstílus, stílusirányzat, képzőművészeti műfaj, műtípus, magasnyomás, mélynyomás, síknyomás, egyéni stílus, avantgard, avantgard irányzat, neoavantgard, posztmodern, kortárs képzőművészet, újmédia, intermedialis műfaj, eseményművészet, interaktív művészet, hálózati művészet.

TÉMAKÖR: A MŰVÉSZI KÖZLÉS, MŰ ÉS JELENTÉSE

ÓRA KERET: 6 ÓRA

Előzetes tudás

A művészet stíluskorszakait reprezentáló legfontosabb művészeti alkotások, alkotók felismerése, jelentőségének megértése. A vizuális kifejezés eszközeinek felismerése és használata műelemzés során. A megfigyelés segítségével műelemző módszerek alkalmazása.

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

Esztétikai minőségek megalapozott értékelése. Vizuális esztétikai jellegű értékítéletek megfogalmazása elemzésekben, illetve érvényre juttatása az alkotó feladatokban. Eltérő kultúrák legfontosabb vizuális jellemzőinek összehasonlítása. A technikai képalkotás – fotográfia, mozgókép – műtípusainak, kifejezőeszközeinek ismerete, elemzése és képzőművészeti kapcsolódásainak megértése. Elemzési szempontok megfelelő érvényesítése.

ISMERETEK/FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK

- Kortárs társadalmi problémákat bemutató tematikus ábrázolások elemzése a művészetben (pl. elidegenedés, szegénység, erőszak) konkrét példákon keresztül.
- A mozgóképi kifejezés eszközeinek (montázs, kameramozgás, képkivágás, nézőpont, világítás, hang és kép kapcsolata) elemzése képzőművészeti példák (pl. video-installáció) alapján.
- Vizuális művészeti élmények közvetlen, személyes megtapasztalása (pl. múzeum-, kiállítás-látogatás), az élmények, tapasztalatok szöveges megfogalmazása.

Saját munkákból adott szempontok szerint válogatott anyag (portfólió) összeállítása, a válogatás szempontjainak értelmezése és érvelés a választás mellett.

KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK

Portfólió, mozgóképi kifejezőeszköz, video-installáció, múzeum, állandó és időszakos kiállítás

TÉMAKÖR: AZ ÉPÍTETT, ALAKÍTOTT KÖRNYEZET VÁLTOZÁSAI

ÓRA KERET: 8 ÓRA

Előzetes tudás

Tárgyakkal, épületekkel, jelenségekkel kapcsolatos információk gyűjtése. A látott jelenségek elemzéséhez, értelmezéséhez szükséges szempontok önálló kiválasztása. Önálló kérdések megfogalmazása.

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

Vizuálisan is értelmezhető jelenségek, folyamatok társadalmi és gazdasági ok-okozati összefüggéseinek megértése. Különböző korú és típusú tárgyak, és a tárgyakhoz kapcsolódó társadalmi jelenségek értelmezése. A kortárs építészet és a kortárs téralakítás megjelenéseinek értelmezése. A következtetések célirányos megfogalmazása.

ISMERETEK/FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK

- Az építészettörténet fontosabb korszakainak (pl. ókor, romantika, gótika, reneszánsz, barokk, klasszicizmus, eklektika, szecesszió) elemzése és összehasonlítása – különös tekintettel a formai, szerkezeti kapcsolódásokra és különbségekre –, illetve összehasonlítva a 20. század (modern, posztmodern) és kortárs építészeti stílusjegyek és térrendezés sajátos vonásaival, nemzetközi és magyar példák alapján.
- Kortárs környezetalakítás és térrendezés elemző vizsgálata a közvetlen környezetben.
- Művészi, azaz a térrendezés kifejező szándékú felhasználásának rendszerező elemzése és kipróbálása (pl. land art, street art).
- A divat szélesen értelmezett fogalmának (pl. öltözködés, életforma, lakberendezés) elemző vizsgálata és értelmezése, reflektálva annak társadalmi összefüggéseire is.
- A divat és hagyomány kapcsolatának vizuális értelmezése (pl. hagyományos ruhadarab áttervezése, átalakítása, hagyományos díszítmény felhasználásával póló mintatervezés).

A kulturális értékmegőrzés (pl. környezet- és műemlékvédelem) lehetőségének vizsgálata, az eredmények képes és szöveges feldolgozása, összegzése különös tekintettel annak felhívó jellegére.

KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK

Modern, posztmodern, konstruktív-dekonstruktív térrendezés, organikus építészet, Bauhaus, funkcionalizmus, divat, társadalmi norma, szubkultúra, értékmegőrzés.

A fejlesztés várt eredményei a három évfolyamos ciklus végén

A különböző művészet történeti korszakokat, stílusokat, stílus irányzatokat meg tudják különböztetni, azokat tudják beilleszteni a történelmi folyamatokba.

- A különböző korokban megjelenő, formai változásokat tudják értelmezni, ismerjék azok társadalmi hátterét.
- Bonyolultabb kompozíciós alapelvek tudatos használata különböző célok érdekében.
- Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének szándéknak megfelelő pontos értelmezése, egyszerű mozgóképi közlések elkészítése.
- A médiatudatos gondolkodás magasabb szintjének elérése tömegkommunikációs eszközök és formák összetettebb, rendszerező ismerete alapján.
- Tanult technikák célnak megfelelő, tudatos és önálló alkalmazása az alkotótevékenységekben.
- A tervezett, alakított környezet komplex értelmezése, reflektálva a társadalmi, környezeti problémákra is.
- Társzművészeti kapcsolatok árnyalt értelmezése.
- Az építészet legfontosabb elrendezési és szerkezeti alapelveinek, illetve stílust meghatározó vonásainak rendszerező ismerete.
- Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások elemzése, összehasonlítása során a műelemző módszerek összetett, komplex alkalmazása az ítéletalkotás érdekében.
- Adott vizuális problémákkal kapcsolatban önálló kérdések megfogalmazása.

- Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

Ajánlott műtípusok, művek, alkotók

Amennyiben a különböző korok és kultúrák feldolgozását kronologikus megközelítésben végezzük, a részletes érettségi vizsgakövetelmény műlistája az irányadó a műtípusok, művek, alkotók szemléltetésére. E listában kronológiai sorrendben található a feldolgozásra ajánlott művek az őskortól napjainkig. A listában a képzőművészeti alkotásokon kívül jelentősebb, stílussteremtő tárgyak, tárgytypusok, fotók, népművészeti és Európán kívüli kultúrák műtárgyai és tárgyi emlékei is megtalálhatók. E listában szereplő tárgyakon és műtárgyakon kívül a szemléltetés anyagát tematikus módon is válogathatjuk.

A válogatás fontos szempontja, hogy a bemutatott művek az egyetemes művészettörténet legjelentősebb és tipikus műveivel szemléltessék a témát, illetve hangsúlyt kapjanak a magyar művészet- és építészettörténetben megtalálható leglényegesebb példák is. A részletes érettségi vizsgakövetelmény műlistájában ajánlott műveken és alkotókon kívül adott témák szemléltetésére további műtípusok és művek is felhasználhatók. A tananyag tematikus szempontú megközelítése esetében a válogatás fontos szempontja, hogy az adott téma függvényében ne csak művészettörténeti, hanem nyitottabban értelmezett kultúrtörténeti, építészet- és tárgytörténeti példák is bemutatásra kerüljenek, továbbá hogy adott esetben a magas művészet példáin kívül populárisabb irányzatok egyformán szemléltessék az adott tartalmat, illetve hogy tértől (pl. Európán kívüli kultúrákból származó művek) és időtől (pl. akár kortárs művek) független példák is szemléltessék a tananyagot. Fontos továbbá, hogy a vizuális kommunikáció, valamint a tárgy- és környezetkultúra részterületek szemléltetéséhez a kortárs kultúrából, a történelmi korokból, illetve a közelmúltból származó példákat is felhasználhatjuk.

MŰTÁRGYLISTA

ŐSKOR

1. Stonehenge, bronzkor
2. Őskori lakóházak (pl. (Çatal-Hüyük, Jerichó, Harappa, Mohendzso-Daro), Kr. e. 6000 k.
3. Willendorfi Vénusz, felső paleolitikum, Kr. e. 30 000 k. (Bécs, Naturhistorisches Museum)
4. Lausseli Vénusz (kő dombormű), felső paleolitikum, Kr. e. 30 000 k. (Franciaország)
5. Szegvár-Tűzkövesi „Sarlós isten”, újkőkor - Tiszai kultúra, (Szentés, Koszta József Múzeum)
6. Szkíta aranyszarvas Zöldhalompusztáról, vaskor Kr. e. 400 k. (Budapest, Magyar Nemzeti Múzeum) (=MNM)
7. Őskori barlangfestmények (lascaux-i, altamirai), felső paleolitikum Kr. e. 15 000 k.

ÓKORI EGYIPTOM

8. Gizai piramisegyüttes - kül. Kheopsz fáraó piramisa, óbirodalom, Kr. e. 2600-2500 k.
9. Ámon-Ré-templom, középbirodalom, Kr. e. XVI-XII. sz. Karnak
10. II. Ramszesz sziklatemploma, újbirodalom, Kr. e. 1300 k. Abu-Szimbel
11. Írnok (festett mészkő), óbirodalom, Kr. e. III. ée. (Párizs, Louvre)
12. Falusi bíró, óbirodalom, Kr. e. III. ée. (Kairó, Egyiptomi Múzeum)
13. Nofretete fejszobra, Kr. e. 1360 k. (Berlin, Staatliche Museen - Charlottenburg)
14. Anubisz szobra, Tutenchamon sírjából, Kr. e. 1340 k. (Kairó, Egyiptomi Múzeum)

15. Echnaton fáraó családjával (kő dombormű), Aton kultusz, Kr. e. 1360 k. (Berlin, Staatliche Museen)
16. Medumi ludak (falfestmény), óbirodalom, Kr. e. 2550 k. (Kairó, Egyiptomi Múzeum)
17. Halastó, thébai sír (falfestmény), Kr. e. 1400 k. (London, British Museum)
18. „Fáraó vadászaton”, thébai (falfestmény), Kr. e. XIV. sz. (London, British Museum)
19. Tutenchamon arany halotti maszkja, Kr. e. 1340 k. (Kairó, Egyiptomi Múzeum)
20. Bútorok Tutanhamon sírleletéből (pl. Tutanhamon fáraó trónusa), Kr. e. XIV. sz. (Kairó, Egyiptomi Múzeum)

ÓKORI MEZOPOTÁMIA

21. Zikkurat, Kr. e. 2000 e. Ur
22. Lamassu (kapuőrző démon), Kr. e. VIII. sz. (Berlin, Staatliche Museen)
23. Babiloni Istaar kapu, Kr. e. 570 k. (Berlin, Staatliche Museen)
24. Alabástrom női fej Urukából, Kr. e. 2800 k. (Bagdad, Irak Múzeum)
25. Bikafejes hárfa Urból, Kr. e. 2500 k. (Bagdad, Irak Múzeum)
26. Gudea, Lagas uralkodója italáldozatot mutat be, Kr. e. 2120. (Párizs, Louvre)
27. Sumér ékírásos tábla (vagy pecsételöhenger), Kr. e. 2000 k. (London, British Museum)

ÓKORI GÖRÖGORSZÁG

28. Knószoszi palota, Kr. e. XVI. sz. Kréta
29. Mükénei fellegrvár (kül.: Oroszlános kapu), Kr. e. XIV-XIII. sz.
30. Parthenon - Pheidiasz, Kr. e. V. sz. Athén
31. Egy görög színház (pl. delphoi vagy epidauroszi színház)
32. Athéni akropolisz, Kr. e. 447-434. - kül. Niké-templom, Erechteion
33. Zeusz oltár, Kr. e. 180. (Berlin, Pergamon Múzeum)
34. Kurosz-szobor Athénből, Kr. e. 600 k. (New York, Metropolitan Museum)
35. Mürón: Diszkoszvető, Kr. e. 450 k. (Róma, Museo Vaticano)
36. Polükleitosz: Lándzsavívő, Kr. e. 450-440 k. (Nápoly, Museo Nazionale)
37. Praxitelész: Knidoszi Aphrodité, Kr. e. 350-340. (Róma, Museo Vaticano)
38. Delphoi kocsihajtó, Kr. e. 470 k. (Delphi Múzeum)
39. Szamothrakéi Niké, Kr. e. 200 k. (Párizs, Louvre)
40. (Rodoszi Athanadórosz, Agészandrosz és Polüdórosz): Laokoón Kr. e. II. sz. (Róma, Museo Vaticano)
41. Egy feketealakos vázakép (pl. Dionüszosz és bacchánsnők ábrázolással, Párizs, Bibliothéque Nationale)
42. Egy vörösalakos vázakép (pl. Orvietói kehelykratér Héraklész és társai, Párizs, Louvre)
43. Pergamoni Héphaszsteón padlómozaikja, Kr. e. 150 k. (Berlin, Staatliche Museen)

ETRUSZK, RÓMAI

44. Etruszk sírszarkofág házaspár portréjával, Kr. e. 625. (Róma, Museo Nazionale, Villa Giulia)
45. Colosseum, 70-90. Róma
46. Pantheon, 118-128 k. Róma
47. Vettiusok háza, I. sz. Pompei
48. „Vesta-templom”, I. sz. Róma
49. Római vízvezeték (pl. Segovia, Nimes)

50. Forum Romanum rekonstrukció
51. Traianus oszlopa, 110 k. Róma
52. Constantinus diadalíve, 312-315 k. Róma
53. Augustus szobra, I. sz. Róma
54. Marcus Aurelius bronz lovasszobra, 170 k. (Róma, Museo Capitolino)
55. Egy római portrészobor (pl. Caligula, Brutus, Vespasianus, Constantinus)
56. A Misztérium villa falfestmény (egy részlete), Kr. e. I. sz. 2/3.

KORAKERESZTÉNY

57. Santa Sabina, 422-432. Róma
58. San Apollinare in Classe és mozaikjai, VI. sz. Ravenna
59. Palotakápolna, 805. Aachen
60. Jó pásztor, mozaik, V. sz. Ravenna, Galla Placidia
61. Durrow-i Kódex, 7. sz. *vagy* a Kells-i kódex, VIII. sz. (Dublin, Trinity College)

NÉPVÁNDORLÁS KORA

62. Galgóci tarsolylemez, X. sz. (MNM)
63. Nagyszentmiklósi kincs, 800 k. (Bécs, Kunsthistorisches Museum)
64. Sankt galleni kolostor tervrajza 830 k. (Sankt Gallen, könyvtár)
65. Szarmata korongos fibula, III. sz. (MNM)
66. Germán sasfibula, VI. sz. (Nürnberg, Germanisches Nationalmuseum)
67. Avar szíjvég (pl. klárafalvi - Szeged, Móra Ferenc Múzeum)
68. Fejedelmi szablya markolata (Attila kard) X. sz. (Bécs, Schatzkammer)
69. Honfoglaló magyarok öltözete, rekonstrukció (MNM)

BIZÁNC

70. Hagia Sophia, VI. sz. Konstantinápoly
71. San Vitale, 532-547. és mozaikjai, 574 k. Ravenna
72. Szófia Székesegyház, XI. sz. Kijev
73. Nikopeia Istenanya, X. sz. (Velence, San Marco)
74. Trónoló Istenanya, 1280 k. (Washington, National Gallery of Art)
75. (Andrej) Rubljov: Szentháromság, 1430 k. (Moszkva, Tretyakovszkaja Galerija)
76. Szaurotéka, X. sz. (Limburg, Székesegyházi Kincstár)

ROMANIKA

77. Maria Laach, bencés templom, XI-XIII. sz. (Koblenz mellett)
78. Pisai dóm, XI-XIII. sz.
79. Pontigny-i ciszterci templom, 1140-1170.
80. Szt. Mihály-templom, 1033. Hildesheim
81. Bencés apátsági templom, XIII. sz. Ják
82. Ciszterci templom, XIII. sz. eleje, Bélapátfalva
83. Csemeszkopácsi plébániatemplom, XIII. sz. 2/2
84. Szent István szarkofágja, XI. sz. (Székesfehérvár, István Király Múzeum)
85. Háromkirályok dombormű, XII. sz. a pisai dóm bronzkapujáról
86. Maiestas Domini, 1123 k. Clemente apszisából (Barcelona, Katalán Múzeum)

- 87. Koronázási palást, XI. sz. (MNM)
- 88. Bayeux-i kárpit, 1080 k. (Bayeux, Bibliothèque Municipale)
- 89. Magyar Szent Korona, XI-XIII. sz. (Parlament, Budapest)
- 90. Királyfej Kalocsáról, XIII. sz. (Budapest, Magyar Nemzeti Galéria = MNG)
- 91. Winchesteri biblia (H-iniciálé), 1150-1160. (Winchester, Cathedral Library)

GÓTIKA

- 92. Párizsi Notre Dame, 1163-1250.
- 93. Amiens-i székesegyház, 1236-(1389)
- 94. Chartres-i székesegyház, 1194-1220.
- 95. Ca d'Oro palota, XV. sz. Velence
- 96. Cambridge-i King's College Chapel 1446-1515.
- 97. Szent Vítus székesegyház, XIV. sz. Prága
- 98. Nyírbátori (ma) református templom, XV. sz. vége
- 99. Veleméri templom, XIV. sz.
- 100. Vajdahunyad vár, XV. sz. Vajdahunyad
- 101. Utolsó ítélet, XV. sz. 1/2. Kassa, Szent Erzsébet-templom északi kapuzata
- 102. Uta és Ekkehard szobra, 1250. Naumburg, dóm
- 103. Veit Stoss: Mária oltár, 1477-1483 k. Krakkó, Mária-templom
- 104. Kolozsvári Márton és György: Szent György, bronz, 1373. (Prága, Národní Galeri)
- 105. Chartres-i katedrális üvegablakai (pl. Mária halála), XIII. sz.
- 106. Cimabue: Trónoló Madonna, XIII. sz. vége (Firenze, Uffizi)
- 107. Giotto: Szent Ferenc élete, freskósorozat, XIII. sz. vége (Assisi, San Francesco)
- 108. Simone Martini, Lippo Memmi: Angyali Üdvözlés, 1323. (Firenze, Uffizi)
- 109. Kolozsvári Tamás: Kálvária, 1427. (Esztergom, Keresztény Múzeum)
- 110. M. S. Mester: Selmecebányai oltárképei, 1508. kül. Mária és Erzsébet találkozása (MNG)
- 111. Lőcsei Pál: Lőcsei Szent Jakab-templom főoltára, 1508-1517.
- 112. Wilton diptichon, 1400 k. (London, National Gallery)
- 113. Avignoni Pieté, XV. sz. (Párizs, Louvre)
- 114. Limbourg fivérek: Május, Berry herceg óraskönyvéből, 1410 k. (Chantilly, Musée Condée)
- 115. Magyar Anjou Legendárium, XIV. sz. 1/2 (Róma, Museo Vaticano; New York, Morgan Library; Szentpétervár, Ermitázs)
- 116. Képes Krónika, 1360 k. (Budapest, Országos Széchényi Könyvtár = OSZK)
- 117. Szent László fejereklyetartó, 1425 e. (Győr, Székesegyház)
- 118. Suki-kehely, XV. sz. közepe (Esztergom, Főszékesegyházi Kincstár)
- 119. Az egyszarvú legendája, gobelinsorozat, (Párizs, Musée Cluny)
- 120. Szent László legenda, 1420-as é. (Kakaslomnic)
- 121. Muránói üvegtárgy (pl. Baldovierik esküvői edénye) XV. sz. (Murano, Üvegmúzeum)

EURÓPÁN KÍVÜLI KULTÚRÁK

- 393. Sziklarajzok Tassziliből (Kr. e. IV. ée.)
- 394. Nagy Zimbabwe (XIV-XV. sz.) (Mozambik)
- 395. Táncmaszk Elefántcsontpartról

396. Összobor Indonéziából (NM)
397. Húsvét-szigeti kőszobrok (Polinézia)
398. Ausztráliai kéregfestmény (NM)
399. Vadkanmaszk fából (Melanézia) (NM)
400. Bábfigura (Wayang - Indonéziából) (NM)
401. „Nazca vonalak”, Kr. e. 200-Kr. u. 350. (Peru)
402. Machu Picchu, XVI. sz. (Peru)
403. A Nap piramisa, IV-IX. sz. (Teotihuacan)
404. Nagy Jaguár-templom (maja), 300-900. (Tikál)
405. Halotti maszk IV-V. sz. (Teotihuacan, Párizs, Musée de l’Homme)
406. A Nap Köve (aszték naptár) XV. sz. (Mexico City, Nemzeti Antropológiai Múzeum)
407. Totemoszlop Északnyugat-Amerikából (Drezda, Museum für Völkerkunde)
408. Puebló, 350-1300. Mesa Verde
409. Cordobai nagymecset (IX-X. sz.)
410. Kászim pasa dzsámija (1543-1546. Pécs)
411. Királyfürdő (1566-1587. Buda)
412. Gül Baba türbéje (Buda)
413. Kethüda-dzsámi, minaret (VIII. sz. Eger)
414. Ladik imaszőnyeg, 6 oszlopos (XVIII. sz. Budapest, Iparművészeti Múzeum)
415. Korán-lap (Arany Toll kalligráfiája), (1186. Dublin, Ch. Beatty Könyvtár)
416. Nagy Sztúpa (Kr. e. III-I. sz. Szancsi)
417. A 26. adzsantai barlangtemplom belseje (640 k.)
418. Radzsarani-templom (XI-XIII. sz. Bhuvanésvar, India)
419. Szúrja a Napisten, kőszéle (XIII. sz.)
420. Buddha Sákjamuni fej Gandharából (himalájai pala) (II-III. sz. Budapest, Hopp F. Keletázsiai Múzeum)
421. Siva Nataradzsa - Táncoló Siva (bronz) (XII-XIII. sz. Amszterdam, Museum van Aziatische Kunst)
422. Lótuszvirágot tartó bódhiszattva (falfestményrészlet) (az 1. számú adzsantai barlangtemplomból, 600-650 k.)
423. Rádzsput miniatúra (Krisna és Rádha a ligetben, XVIII. sz.)
424. Szteatitpecsételők az Indusvölgyi kultúrából (Új Delhi, National Museum)
425. Kínai Nagy Fal, Csin-dinasztia (Kr. e. VI-III. sz. 220-ig)
426. A „Tiltott város” - a pekingi császári palotaegyüttes részlete, a nagy csarnokkal, Ming- és Csing-korszak
427. Föld alatti folyosórendszer a kínai „cseréphadsereg”-gel (Csin-si Huang-ti császár sírjához), Kr. e. 220-210. Lintong Hszian mellett
428. Temetkezési zászlókép selyem alapon (Ma-vang-tui 1. számú sír, Nyugati Hang-kor Kr. e. 206-Kr. u. 8.) (Peking, Neue archaologische Funde in China)
429. Buddha és kísérői a Gyémánt szutrából (fametszet) (868.) (London, British Museum)
430. Csien-lung: Porcelándoboz pecsétfestéknek (XVIII. sz.) (Budapest, IM)
431. Hórjudzsi buddhista templom Arany Csarnoka (VII. sz.) (Nara)

432. Részletek Kacura Rikju császári villa tavaskertjéből a Sókintei nevű teaházzal (XVII. sz. e.) (Kioto)
433. Kamakurai Nagy Buddha-szobor (XIII. sz.)
434. Kacusika Hokusai: Déli szél és szép idő. A Fudzsjama harminchat képe sorozatból (1823-1829.) (Tokió, Heibonsha Publisher Ltd.)
435. No-maszk (XVI. sz.) (Tokió, Nemzeti

RENEZÁNSZ

122. Santa Maria del Fiore, 1296-1436. Firenze
123. (Filippo) Brunelleschi: Ospedale degli Innocenti, 1421 k. Firenze
124. (Benedetto) da Maiano - Cronaca: Palazzo Strozzi, 1498-1508. Firenze
125. (Donato) Bramante: Tempietto 1502-1505 k. Róma (San Pietro in Montorio kolostor)
126. (Andrea) Palladio: Villa Rotonda, 1550 u. Vicenza mellett
127. (Antonio da Sangallo)-Michelangelo: Palazzo Farnese, 1514-1550. Róma
128. Egy Loire menti reneszánsz kastély (pl. Chenanceaux, Chambord vagy Blois)
129. Vaszilij Blazsennij székesegyház,, XVI. sz. Moszkva
130. Budai vár és királyi palota, XIV-XVI. sz. és XVIII. sz., XIX-XX. sz.
131. Visegrádi királyi palota, XIV-XV. sz.
132. Bakócz-kápolna, 1506-1507. Esztergom
133. Sárospataki vár, XVI-XVII. sz.
134. (Lorenzo) Ghiberti: A firenzei Battistero bronzkapuja (Porta del Paradiso), 1430-as é.
135. Donatello: Gattamelata lovasszobra, bronz, 1447-1453 k. (Padova)
136. (Andrea del) Verocchio: Colleoni zsoldosvezér lovasszobra, 1480-as é. (Velence)
137. Michelangelo (Buonarotti): Piető, márvány, 1498. (Róma, San Pietro)
138. Michelangelo (Buonarotti): Dávid, 1504. (Firenze, Accademia)
139. Michelangelo (Buonarotti): Lorenzo Medici síremléke, 1525. (Firenze, San Lorenzo-templom sekrestyéje)
140. Donatello: Dávid, 1430-1435. (Firenze, Museo Nazionale)
141. Visegrádi Madonna, 1480 k. (Visegrád, Mátyás Király Múzeum)
142. Massaccio: Szentháromság, freskó, 1427 k. (Firenze, Santa Maria Novella)
143. Fra Angelico: Krisztus levétele a keresztről, 1437-1440. (Firenze, Museo San Marco)
144. Piero della Francesca: Krisztus ostromozása, 1470 k. (Urbino, Palazzo Ducale)
145. (Sandro) Botticelli: Vénusz születése, 1485 k. (Firenze, Uffizi)
146. (Carlo) Crivelli: Angyali üdvözlés, 1486. (London, National Gallery)
147. (Andrea) Mantegna: Piető, 1506. (Milánó, Brera)
148. Leonardo (da Vinci): Utolsó vacsora, 1495-1497. (Milánó, Santa Maria delle Grazie kolostor refektórium)
149. Leonardo (da Vinci): Szent Anna harmadmagával, 1498. (London, National Gallery)
150. Leonardo (da Vinci): Mona Lisa, 1503-1505. (Párizs, Louvre)
151. Leonardo (da Vinci): Vázlatok az emberalak tanulmányozásához vagy más tanulmányrajz
152. Raffaello (Santi): Esterházy Madonna, 1507-1508. (Budapest, Szépművészeti Múzeum = SZM)
153. Raffaello (Santi): Athéni iskola, freskó, 1509-1510. (Vatikán, Stanza della Segnatura)
154. Michelangelo (Buonarroti): Utolsó ítélet, freskó, 1537-1541. Vatikán, (Capella Sistina)

155. Giorgione: A Vihar, 1506 k. (Velence, Accademia)
156. Tiziano (Vecellio): Urbinói Vénusz, 1538. (Firenze, Uffizi)
157. (Benvenuto) Cellini: Sótartó, 1543. (Bécs, Hofmuseum)
158. Nyírbátori stallum, 1511. (MNM)
159. (Jan) Van Eyck: Arnolfini házaspár, 1433. (London, National Gallery)
160. (Rogier) van der Weyden: Angyali üdvölet (Párizs, Louvre)
161. (Hugo) van der Goes: Portinari oltár, 1475 k. (Firenze, Uffizi)
162. (Hieronymus) Bosch: Szénásszekér, 1480-1485. (Madrid, Prado)
163. (Albrecht) Dürer: Önarckép, 1498. (Madrid, Prado)
164. (Albrecht) Dürer: Melankólia, rézmetszet, 1514. (Berlin, Staatliche Museen)
165. (Mathias) Grünewald: Keresztrefeszítés az isenheimi oltárról, 1515. (Colmar, Múzeum)
166. ifj. (Hans) Holbein: (Jean de Dinteville és Georges de Selve) francia követek képmása, 1533. (London, National Gallery)
167. Id. (Pieter) Bruegel: Téli vadászat, 1565. (Bécs, Kunsthistorisches Museum)
168. Id. (Pieter) Bruegel: Parasztlakodalom, 1567. (Bécs, Kunsthistorisches Museum)
169. El Greco: Krisztus az olajfák hegyén, 1579 u. (SZM)
170. (Angelo) Bronzino: Toledói Eleonóra, XVI. sz. vége (Firenze, Uffizi)

BAROKK

171. Giacomo della Porta: Il Gesù homlokzata, XVI. sz. vége Róma
172. (Lorenzo) Bernini: Szent Péter tér, 1656-tól Róma
173. (Francesco) Borromini: San Carlo alle Quattro Fontane, 1667. Róma
174. (Jules Hardouin)-Mansart: A Versailles-i palota, 1678 u.
175. Melki bencés apátság, 1702-től
176. Drezdai Zwinger, 1711-1722.
177. Győri karmelita templom, 1721-1729.
178. Esterházy-kastély, XVIII. sz. Fertőd
179. Santa Maria-templom, XVIII. sz. Mexikó
180. Fellner Jakab: Líceum 1764. Eger
181. (Lorenzo) Bernini: Szent Teréz extázisa, márvány, 1647-1652. (Róma, S. Maria della Vittoria)
182. (Georg Raphael) Donner: Szent Márton és a koldus, 1735. (Pozsony, Szt. Márton plébániatemplom főoltára)
183. (Pieter Pauwel) Rubens: Amazonok harca, 1618. (München, Alte Pinakothek)
184. Rembrandt (Harmensz van Rijn): A lövészegylet kivonulása (Éjjeli őrjárat), 1642. (Amsterdam, Rijksmuseum)
185. Rembrandt (Harmensz van Rijn): A három kereszt (rézkarc), 1662.
186. Rembrandt (Harmensz van Rijn): Önarckép, 1665. (Köln, Wallraf Richartz-Museum)
187. (Diego) Velazquez: Breda átadása, 1635-1636. (Madrid, Prado)
188. (Diego) Velazquez: Udvarhölgyek, 1656-1657. (Madrid, Prado)
189. Vermeer van Delft: Festő és modellje, 1665-1670. (Bécs, Kunsthistorisches Museum)
190. (Michelangelo da) Caravaggio: Szent Pál megtérése, 1660 k. (Róma, S. Maria del Popolo)
191. (Georges de) La Tour: A születés, XVII. sz. 1/2. (Rennes, Musée de Beaux Arts)

192. (Andrea) Pozzo: Szent Ignác megdicsőülése, 1691-1694. Róma, San Ignazio mennyezetfreskója
193. Mátyási Ádám: II. Rákóczi Ferenc, 1712. (MNG)
194. (Giovanni Battista) Tiepolo: Freskó a würtzburgi érseki palotából, 1753.
195. (Franz Anton) Maulbertsch: A pásztorok imádása, 1758. (Sümegegyháza, r. k. plébániatemplom)
196. (Franz) Sigrist: A négy fakultás, 1781. Eger, Líceum
197. Chippendale bútorok 1740-1780. (pl. könyvszekrény vagy szék fonadékos háttámlával)

KLASSZICIZMUS

198. British Museum, 1823-1844. London
199. Péchy Mihály: Nagytemplom 1805-1821. Debrecen
200. Pollack Mihály: Nemzeti Múzeum, 1837-1847. Budapest
201. Hild József: Főszékesegyház, 1839-1856. Esztergom
202. (Antonio) Canova: Mária Krisztina főhercegnő síremléke, 1789-1805. (Bécs, Augustinerkirche)
203. Ferenczy István: A szépmesterségek kezdetei (Pásztorlányka), 1820-1822. (MNG)
204. (Jacques-Louis) David: A Horatiusok esküje, 1784. (Párizs, Louvre)
205. (Jean Auguste-Dominique) Ingres: A nagy odaliszk, 1814. (Párizs, Louvre)
206. Id. Markó Károly: Visegrád, 1828. (MNG)
207. Wedgwood kerámia a XIX. sz. elejéről (pl. váza, 1805. London, Victoria & Albert Museum)
208. Copf stílusú bútorok (pl. kétajtós szekrény 1790 k. vagy felnyitható öltözőasztal XVIII. sz. vége, Budapest, Iparművészeti Múzeum)

ROMANTIKA, REALIZMUS

209. Parlament, 1840-1865. London
210. Kristálypalota 1851. - Londoni világkiállítás fotója
211. Operaház, 1860-1875. Párizs
212. (Alexander) Eiffel: Eiffel-torony, 1889. Párizs
213. Feszl Frigyes: Vigadó, 1859-1865. Budapest
214. Ybl Miklós: Operaház, 1875-1884. Budapest
215. Steindl Imre: Országház, 1885-1894. Budapest
216. A budavári Nagyboldogasszony plébániatemplom (Mátyás-templom), XIII-XV. sz. - 1874-1896. Schulek Frigyes - restaurálás
217. (Francois) Rude: Marseillaise, 1836. Párizs
218. Izsó Miklós: Táncoló paraszt, terrakotta, 1870. (MNG)
219. (Francisco) Goya: 1808. május 3. 1814. (Madrid, Prado)
220. (Caspar David) Friedrich: Vándor a ködtenger felett, 1818 k. (Hamburg, Kunsthalle)
221. (Théodore) Géricault: A Medúza tutajja, 1818-1819. (Párizs, Louvre)
222. (William) Blake: A teremtő, 1826. (Manchester, Whitworth Gallery)
223. (Eugène) Delacroix: A szabadság vezeti a népet, 1831. (Párizs, Louvre)
224. (William) Turner: Gőzhajó a hóviharban, 1842. (London, Tate Gallery)
225. (Pavel Andrejevics) Fedotov: Leánykérőben, 1848. (Moszkva, Tretyakovszkaja Galerija)
226. (Gustave) Courbet: Bonjour Monsieur Courbet, 1854. (Montpellier, Musée Fabre)
227. (Jean-François) Millet: Kalászszedők, 1857. (Párizs, Louvre)
228. (Ilja) Repin: Hajóvontatók a Volgán, 1873. (Szentpétervár, Russzkij Muzej)

229. Borsos József: Nemzetőr, 1848. (MNG)
230. Madarász Viktor: Hunyadi László siratása, 1859. (MNG)
231. Székely Bertalan: Egri nők, 1867. (MNG)
232. Munkácsy Mihály: Tépéscsinálók, 1871. (MNG)
233. Szinyei Merse Pál: Majális, 1873. (MNG)
234. Barabás Miklós: Bittó Istvánné, 1874. (MNG)
235. Paál László: Út a fontenebleau-i erdőben, 1876. (MNG)
236. Zichy Mihály: Illusztráció a „Hídavatás”-hoz, 1877 u. (MNG)
237. Benczúr Gyula: Buda visszafoglalása, 1896. (MNG)
238. Lotz Károly: A zene apoteózisa, 1883-1884. (Budapest, Operaház mennyezetképe)

IMPRESSZIONIZMUS, POSZTIMPRESSZIONIZMUS

239. (Edouard) Manet: Reggeli a szabadban, 1863. (Párizs, Louvre)
240. (Edouard) Manet: Claude Monet csónakműtermében fest (A bárka), 1874. (München, Neue Pinakothek)
241. (Claude) Monet: A felkelő nap impressziója, 1872. (Párizs, Louvre)
242. (Edgar) Degas: Balettiskola, 1874. (Párizs, Louvre)
243. (Auguste) Renoir: A Moulin de la Galette, 1876. (New York, J. H. Whitney Gyűjtemény)
244. (Georges) Seurat: Vasárnap délután, 1884-1886.
245. (Paul) Cézanne: Mont-Sainte-Victoire, 1885-1887. (London, Courtauld Institute)
246. (Paul) Cézanne: Csendélet korsóval és gyümölcsökkel, 1887-1895. (Oslo, Nationalgalerie)
247. (Vincent) van Gogh: Önarckép, 1890. (Párizs, Jeu de Paume)
248. (Vincent) van Gogh: Út ciprusokkal (Országút éjjel), 1890. (Otterlo, Kröller-Müller Gyűjtemény)
249. (Paul) Gauguin: Mi újság? (Tahiti nők) 1892. (Drezda, Gemaldegalerie Neue Meister)

EKLEKTIKA, SZECCESSZIÓ, SZIMBOLIZMUS

250. (William) Morris-(Philip) Webb: Vörös ház, 1859. London
251. (Antonio) Gaudi: Sagrada Familia, 1884-től Barcelona
252. (Victor) Horta: Tassel-ház, 1892-1893. Brüsszel
253. (Charles Rennie) Mackintosh: Glasgow-i Művészeti Iskola, 1898 k.
254. (Joseph-Maria) Olbrich: A bécsi szecesszió épülete, 1898-1899. Bécs
255. Lechner Ödön: Postatakarékpénztár, 1899-1902. Budapest
256. Schickedanz Albert: Szépművészeti Múzeum, 1899-1906. Budapest
257. Kós Károly-Zrúnecky Dezső: Madárház, 1908-1909. Budapesti Állatkert
258. Medgyaszay István: rákosmulyadi r. k. templom, 1910.
259. (Auguste) Rodin: A csók, 1894. Párizs, Rodin Múzeum
260. Fadrusz János: Mátyás király emlékmű, 1895-1902. Kolozsvár
261. Mednyánszky László: Csavargófej, 1908-1910. (MNG)
262. (Edward) Burne-Jones: A rémfej, 1887. (Stuttgart, Staatsgalerie)
263. (Henri de) Toulouse-Lautrec: Ezek a hölgyek, 1895. (SZM)
264. (Henri de) Toulouse-Lautrec: Jane Avril (litográfia), 1893. (Albi, Musée d'Albi)
265. (Gustav) Klimt: Judith, 1901. (Bécs, Österreichische Galerie)
266. (Edvard) Munch: Sikoly, 1893.

267. (Amadeo) Modigliani: Leányfej (Jeanne Hébuterne arcképe szemből), 1918. (Bern, mgt.)
268. Rippl-Rónai József: Kalitkás nő, 1892. (MNG)
269. Ferenczy Károly: Madárdal, 1893. (MNG)
270. Gulácsy Lajos: A varázsló kertje, 1904. (MNG)
271. Csontváry Kosztka Tivadar: Zarándoklás a cédrusokhoz Libanonban, 1907. (MNG)
272. Csontváry Kosztka Tivadar: Taormina, (MNG)
273. Csók István: A keresztapa reggelije, 1932. (MNG)
274. Rippl-Rónai József-Róth Miksa: Az Ernst Múzeum üveglakja, 1912. Budapest
275. Thonet bútorok, 1851-től (pl. Thonet hajlított hintaszéktípusa 1860 vagy Thonet kerek ülésű standard széke, 1859. évi típus)
276. Henry van de Velde bútorai (pl. szecessziós szék és asztal 1895-ből)
277. A pécsi Zsolnay gyár egy tárgya a századfordulóról

XX. SZÁZAD ELSŐ FELE

278. (Louis) Sullivan: Carson, Pirie és Scott áruház, 1899-1904. Chichago
279. (Peter) Behrens: Hoechst festékgyár, 1920-1925. Berlin
280. (Walter) Gropius: A Bauhaus központi épülete, 1925-1926. Dessau
281. (Gerrit Thomas) Rietveld: Schroeder-ház, 1924. Utrecht
282. (Frank Lloyd) Wright: Vizesésház, 1936. Bear Run (Pennsylvania)
283. Hajós Alfréd: Margitszigeti Sportuszoda, 1930. Budapest
284. Molnár Farkas: Társasház, 1936. Budapest
285. (Maurice de) Vlaminck: A vörös fák, 1906. (Párizs, Musée National d'Art Moderne)
286. (Henri) Matisse: A vörös desszert, 1908. (Szentpétervár, Ermitázs)
287. (Pablo) Picasso: Az avignoni kisasszonyok, 1907. (New York, Museum of Modern Art)
288. (Pablo) Picasso: Guernica, 1937. (Barcelona)
289. (Georges) Braque: A portugál nő, 1911. (Basel, Kunstmuseum)
290. (Jean) Gris: Kávéházi csomag, kollázs, 1914. (Ulm, Museum)
291. (Umberto) Boccioni: Az izmok dinamizmusa, bronz, 1913. (New York, Museum of Modern Art)
292. (Marcel) Duchamp: Lépcsőn lemenő akt, 1912. (Philadelphia, Museum of Modern Art)
293. (Marcel) Duchamp: Forrás, 1917. (elveszett)
294. (Franz) Marc: A kék ló, 1911. (München, Lenbachhaus)
295. (Constantin) Brancusi: Alvó Múza, 1916. (Párizs, Musée d'Art Moderne)
296. (Vaszilij) Kandinszkij: Sárga, piros, kék, 1925. (Párizs, Nina Kandinszkij Gyűjtemény)
297. (Paul) Klee: Őszi hely, akvarell, 1921. (magántulajdon)
298. (Kazimir) Malevics: Vörös négyzet, 1914. (Szentpétervár, Russzkij Muzej)
299. (Piet) Mondrian: Kompozíció: Szürke struktúra színes síkokkal, 1918. (Zürich, Max Bill Gyűjtemény)
300. (Man) Ray: Lautréaumont mondásának illusztrációja, a Minotaure folyóiratból, 1933.
301. (Marc) Chagall: Az én kis falum, 1911. (New York, Museum of Modern Art)
302. (René) Magritte: A szóhasználat I. Ez nem pipa, 1928-1929. (New York, mgyg.)
303. (Méret) Oppenheim: Prémes csésze, 1936. (New York, Museum of Modern Art)
304. (Salvador) Dalí: A polgárháború előérzete, 1936. (Philadelphia Museum of Art)

305. Nemes Lampérth József: Háttal álló női akt, 1916. (Budapest, MNG)
306. Kassák Lajos: Képarchitektúra, fametszet, 1922. (Pécs, Janus Pannonius Múzeum)
307. Moholy-Nagy László: Fényrekvizitum, 1922-1930. (Eindhoven, Stedelijk van Abbe Museum)
308. Szőnyi István: Zebegényi temetés, 1928. (Zebegény, Szőnyi Múzeum)
309. Bernáth Aurél: Tél, 1929. (mgt.)
310. Derkovits Gyula: Viharban, 1931. (mgt.)
311. Medgyessy Ferenc: Anya, 1932. (MNG)
312. Vajda Lajos: Ezüst gnóm, 1940. (MNG)
313. Egry József: Napfelkelte, 1940. (MNG)
314. Bauhaus-ban tervezett tárgy (pl. Brauer Marcel: „funkcionalista” szék 1922 vagy csőszék 1926)

XX. SZÁZAD MÁSODIK FELE

315. Le Corbusier: Ronchamp-i kápolna, 1955.
316. (Alvar) Aalto: Községháza, 1949-1953. Säynätsalo
317. (Pier Luigi) Nervi: Sportcsarnok, 1956-1957. Róma
318. (Frank Lloyd) Wright: Guggenheim Múzeum, 1946-1958. New York
319. (Tange) Kenzo: Olimpiai csarnokok, 1964. Tokio
320. (Renzo Piano - Richard Rogers): Pompidou központ, 1971-1977. Párizs
321. (Friedrich) Hundertwasser: Bécsi (Löwengassei) lakóház, 1980-1982. Bécs
322. Makovecz Imre: A Művelődés Háza, 1976-1982. Sárospatak
323. (Marino) Marini: Ló és lovas, fa, 1949-1950. (Zürich, Krayenbühl Gyűjtemény)
324. (Alberto) Giacometti: Az erdő (bronz), 1950. (Duisburg, Wilhelm Lehbruck Gyűjtemény)
325. (Henry) Moore: Kétrészes fekvő alak (bronz), 1959. (művész tulajdona)
326. (Jean) Tinguely: Kerekeim, 1960-1961. (Budapest, Ludwig Múzeum-Kortárs Művészeti Múzeum = Ludwig)
327. (Joan) Miro: A hold fala, kerámia, 1960. (Párizs, UNESCO Palota kertje)
328. Somogyi József: Martinász, 1953. (Dunaújváros)
329. Borsos Miklós: Madár tojással, 1968.
330. Jovánovics György: Részlet a nagy Gilles-ből, 1967-1968. (mgt.)
331. Schaár Erzsébet: Az utca, 1974. (székesfehérvári kiállítás)
332. Varga Imre: Radnóti, 1969. (Mohács)
333. (Jackson) Pollock: No 14. 1948. (Westport, Connecticut, mggy.)
334. (Jean) Dubuffet: Metafizikus, 1950. (Winnetka-Illinois, mggy.)
335. (Francis) Bacon: Tanulmány Velázquez után: X. Ince pápa. 1953. (New York, mgt.)
336. (Jasper) Johns: Zászló narancsmezőben, 1957. (Köln, Wallraf Richart Museum)
337. (Roy) Liechtenstein: Tzing, 1962. (Darmstadt, Karl Ströher gyűjtemény)
338. (Andy) Warhol: Elvis, 1964. (Toronto, Art Gallery of Ontario)
339. (Rober) Rauschenberg: Turkey, 1965. (Darmstadt, Karl Ströher gyűjtemény)
340. Kepes György: Programozott fényjátékterv a bostoni kikötő számára, 1965-1967
341. (Victor) Vasarely egy op-art műve
342. (Nam June) Paik: Integrálfongora, 1958-1963. (Bécs, Museum Moderner Kunst)
343. (Frank) Stella: Lake City, 1960-1961. (Düsseldorf, Kunstmuseum)

344. (Allan) Kaprow: Háztartás, 1964. Happening (fotódokumentáció)
345. (Joseph) Kosuth: Egy és három szék, 1965.
346. (Joseph) Beuys: Főáram, 1967. Darmsadt (akció fotódokumentáció)
347. Szentjóbby Tamás: Hüülő víz, 1965. (mggy.)
348. Keserü Ilona: Forma, 1969. (mgt.)
349. Kondor Béla: Rajz, 1969. (Győr, Kolozsváry gyűjtemény)
350. Lakner László: Mosoly, 1969. (Budapest, Kiscelli Múzeum)
351. Pauer Gyula: Pszeudo, 1970. (mgt.)
352. Christo: Völgyzáró függöny, 1970-1972. (Colorado)
353. Haraszty István: Kalitka, 1973. (Székesfehérvár, István Király Múzeum)
354. (Claes) Oldenburg: Ruhacsiptető, acél, 1974. (USA, mggy.)
355. Erdély Miklós: Húség, 1979.
356. (Cindy) Sherman: Cím nélküli állókép 48., 1979.
357. Ujházi Péter: Cirkusz, 1980. (Budapest, Ludwig)
358. Bak Imre: Ismert történet II., 1984. vagy Tao 1993. (Budapest, Ludwig)
359. Bukta Imre: Hajnali szabad permetezés, 1985. (Budapest, Ludwig)
360. ef. Zámbo István: Új magyar népművészet II. 1987. (Budapest, Ludwig)
361. Mauer Dóra: Hommage á Joseph Hoffmann, 1990. (Budapest, Ludwig)
362. (Barbara) Kruger: A tested csatatér, 1989.
363. Fehér László: Kútbanézó, 1989. (Budapest, Ludwig)
364. (Rebecca) Horn: Concert for Anarchy, 1994 e.
365. Németh Ilona: Elementáris objekt, 1996.
366. Gerber Pál: Te egy kiválasztott vagy, 1996.

FOTÓ

367. (Eadward) Muybridge: Lovas fotók (1888 k.)
368. Moholy-Nagy László: Önarckép, (1922)
369. (Alexander) Rodcsenko: Telefonáló nő (1923)
370. (Man) Ray: Casati grófnő (1928)
371. Munkácsi Márton: Gyerekek (1928)
372. (Edward) Weston: Káposztalevél (1931)
373. (Andre) Kertész: Torzulás (sorozat), (1933)
374. (Henri) Cartier-Bresson: Vasárnap a Marne partján (1938)
375. (Robert) Capa: Kollaboránsnő Chartres-ból, (1944)
376. (Diane) Arbus: Vasárnap Brooklynban sétáló fiatal pár (1966)
377. (Richard) Avedon: Apám (1969 u.)
378. Escher Károly: Szénhordás

MAGYAR NÉPMŰVÉSZEZET

379. Dél-dunántúli tornácos ház alaprajza (XIX. sz.-ból)
380. Alföldi kontyosház (XIX. sz.-ból)
381. Egy szabadtéri néprajzi múzeum (pl. Szentendre, Hollókő, Göcsej)

382. Ácsolt láda Nógrád megyéből, Budapest, Néprajzi Múzeum (= NM) vagy Délkelet-Dunántúlról (Pécs, Janus Pannonius Múzeum)
383. Festett láda Komárom, Csongrád vagy Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből (pl. a NM anyagából)
384. Király Zsiga: Tükrös spanyolozással (XIX. sz.) (NM)
385. Egy sárközi, egy somogyi és egy baranyai szőttes (párnahéj, párnavég, abrosz vagy komakendő) (pl. a NM anyagából)
386. „Táblás”, vörös-fekete gyapjú szőttes Sóváradról (Románia) (Budapest, NM)
387. „Ábrahámos”, hímzett párnavég Csík megyéből (Románia) (NM)
388. Cifraszűr Békés vagy Hajdú megyéből (pl. a NM anyagából)
389. Női ködmön Somogy, Békés vagy Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből (pl. a NM anyagából)
390. Egy csákvári cserépedény (kásástál, nagytál vagy korsó)
391. Egy-egy cserépedény (tál, fazék, butélia vagy butykos) Hódmezővásárhelyről vagy Tiszafüredről
392. Miskakancsó Mezőcsátról (1848.) (NM) vagy Miskakancsó Mezőtúrról (NM)